

Zápis z ustavující schůze výboru KPHT – Kladno z. s. Hornický skanzen Mayrau ve Vinařicích 18. 4. 2019

Přítomni:

Členové výboru Klubu

Ing. Eduard Michalíček, MgA. Tomáš Voldráb, p. Jaroslav Grubner,
p. Václav Thon

Omluven: RSDr. Pavel Kasner, Ing. Josef Varhulík, p. Petr Veverka

Členové kontrolní a revizní komise Klubu

Ing. Stanislav Nerad, Ing. Josef Hodan,

Omluven: p. Rudolf Urban

Prezenční listina je součástí tohoto zápisu

Zahájení

Ustavující schůzi zahájil v 18:30 hodin Ing. Eduard Michalíček

Program jednání

Volba předsedy Klubu

Volba místopředsedy Klubu

Volba hospodáře Klubu

Jmenování výkonného tajemníka Klubu

Průběh volby

Do funkce předsedy KPHT – Kladno z. s. byl navržen Ing. Eduard Michalíček. Ing. Michalíček s návrhem souhlasil a byl členy výboru Klubu do funkce předsedy KPHT – Kladno z. s. zvolen.

Do funkce místopředsedy Klubu byl navržen RSDr. Pavel Kasner.

Návrh byl předběžně s RSDr. Kasnerem projednán. Pavel Kasner s návrhem souhlasil a byl členy výboru do funkce místopředsedy KPHT – Kladno z. s. zvolen.

Do funkce hospodáře Klubu byl navržen MgA. Tomáš Voldráb.

MgA. Tomáš Voldráb s návrhem souhlasil a byl členy výboru do funkce hospodáře KPHT – Kladno z. s. zvolen.

Jmenování výkonného tajemníka KPHT – Kladno z. s.

Do funkce výkonného tajemníka Klubu byl navržen pan Jaroslav Grubner. Pan Jaroslav Grubner s návrhem souhlasil a byl členy výboru Klubu jmenován do funkce výkonného tajemníka KPHT – Kladno z. s.

Výbor KPHT – Kladno z. s. pro volební období 2019 – 2021

Předseda KPHT – Kladno z. s.	Ing. Eduard Michalíček
Místopředseda KPHT – Kladno z. s.	RSDr. Pavel Kasner
Hospodář KPHT – Kladno z. s.	MgA. Tomáš Voldráb
Výkonný tajemník KPHT – Kladno z. s.	Jaroslav Grubner
Člen výboru KPHT – Kladno z. s.	Václav Thon
Člen výboru KPHT - Kladno z. s.	Ing. Josef Varhulík
Člen výboru KPHT – Kladno z. s.	Petr Veverka

Zasedání kontrolní a revizní komise Klubu přátel hornických tradic - Kladno z. s.

Hornický skanzen Mayrau ve Vinařicích 18. 4. 2019

Přítomni: Ing. Stanislav Nerad, Ing. Josef Hodan,
Omluven: Rudolf Urban

Zahájení

Zasedání komise zahájil v 18:20 hodin Ing. Stanislav Nerad.

Program jednání

Volba předsedy KRK Klubu
Volba místopředsedy KRK Klubu

Průběh volby

Členové kontrolní a revizní komise na svém zasedání dne 18. 4. 2019 a navrhli do funkce předsedy komise pana Ing. Stanislava Nerada. Ing. Stanislav Nerad s návrhem souhlasil a byl do funkce předsedy KRK KPHT zvolen.

Do funkce místopředsedy KRK KPHT Kladno byl navržen Ing. Josef Hodan. Ing. Josef Hodan s návrhem souhlasil a byl do funkce místopředsedy KRK zvolen.

Kontrolní a revizní komise KPHT - Kladno pro volební období 2019 – 2021

Předseda KRK KPHT – Kladno z. s.	Ing. Stanislav Nerad
Místopředseda KRK KPHT – Kladno z. s.	Ing. Josef Hodan
Člen KRK KPHT – Kladno z. s.	Rudolf Urban

Závěr

Předseda Klubu Ing. Michalíček poděkoval členům výboru a KRK za práci v uplynulém volebním období a poblahopřál všem členům výboru a kontrolní komise ke zvolení do funkcí.

Současně připomněl, že nastávající volební období bude pro Klub a jeho funkcionáře velice náročné, zejména při zajišťování prioritních akcí a získávání finančních prostředků.

Ustavující schůze výboru a KRK KPHT – Kladno byla v 19:00 hodin ukončena.

Zapsal: Jaroslav Grubner

Za výbor KPHT – Kladno z. s.
Ing. Eduard Michalíček
předseda Klubu

Za KRK KPHT – Kladno z.s.
Ing. Stanislav Nerad
předseda komise

Ve Vlnařicích dne 18. 4. 2019

151 (2) let Francšachty – část třetí Důl Zápotocký

Po skončení 2. světové války bylo prvořadým úkolem obnovit řádný chod národního hospodářství. To ovšem znamenalo zajištění dostatečného množství energií především z vlastních zdrojů. Významnou úlohu v této oblasti měl zejména uhelný průmysl.

Tuto situaci si plně uvědomovali i horníci kladenských dolů. Odhodlání a nadšení bylo obrovské, ale k navyšování těžby docházelo velmi pomalu. Na dolech byl zoufalý nedostatek dělníků, zejména kvalifikovaných horníků, chyběla mechanizace a používaly se zastaralé dobývací metody.

Účastníci národní směny na dole Prago v Dubí dne 16. září 1945

Již v druhé polovině roku 1945 vznikají na Kladensku tak zvané „Uhelné brigády“, v rámci kterých přicházejí na pomoc horníkům první dobrovolníci a kolektivy ze závodů a měst.

1. ledna 1946 dochází k vytvoření n. p. Středočeské uhelné a železoruďné doly v Kladně, kam byly zařazeny i doly Prago a 8. května 1946 je důl Prago přejmenován na Důl Antonín Zápotocký s jámami Antonín I, II, III, a IV.

Uhelná brigáda z Poldiny hutě ne dole Prago v Dubí dne 26. října 1945

Horníci odkrývají vrstvu uhlí v improvizované štolě, za kterou je nápis a jméno pokřtěného dolu. Časopis Květen, červen 1946.

Díky iniciativě horníků a pracovním brigádám se již v listopadu 1946 podařilo na Dole Zápotocký vytěžit stejné množství uhlí jako v roce 1937. Roku 1946 bylo na tomto dole vytěženo celkem 206 354 tun uhlí.

Rok 1947 byl prvním rokem, kdy se československé hospodářství začalo řídit „Dvouletým plánem obnovy a výstavby republiky“. V prvním roce „Dvouletky“ vytěžil Důl Zápotocký 257 653 tun uhlí. V druhém roce bylo dosaženo dvojnásobných rubačských výkonů proti dobám za okupace a těžba dosáhla 278 755 tun uhlí. V této souvislosti je třeba připomenout, že těžba probíhala za mimořádných těžebních poměrů, při práci ve stařinách a při ražbě dlouhých překopů pro otevření nových dolových polí s mnoha přestárlými rubači.

Rokem 1948 začíná období mimořádné podpory těžebního průmyslu. Horníci dostávají nadstandardní výhody, masová propagace přivádí do hornictví větší množství nových zaměstnanců, rozvíjí se učňovské školství, formují se Pomocné technické prapory.

V období první pětiletky (1949 – 1953) se rozvíjí soutěžení i na dolech kladenského revíru. V jeho čele se objevují právě havíři z Dolu Zápotocký v Dubí Václav Bartoš a Josef Koťátko. Ti se nejvíce zasloužili o rozvoj „Stachanovského hnutí“ a lepší organizací těžby dosahovali větších výkonů. Používáním nových metod práce, rozvojem soutěžení a překračováním obtíží, se v té době Důl Zápotocký stává školou pro ostatní doly v kladenském revíru.

V roce 1951 dosáhl Důl Zápotocký svého největšího úspěchu a stal se jedním z neúspěšnějších dolů v celé republice. Výkon na hlavu a směnu byl oproti roku 1937 zvýšen o 44 %, od roku 1945 se muselo vyrazit 5 078 metrů překopů a vyspravit 405 m starých chodeb. Mechanizace v dole byla minimální a do roku 1951 bylo nutné vybudovat čtyři nové důlní lanovky, zprovoznit 48 žlabových souprav, 2 sběrné pásové dopravníky a pro usnadnění dobývání byly zavedeny vzduchové rychlovrtky. O rok později se v dole začaly používat hřeblové dopravníky.

Dne 31. prosince 1951 byl zřízen nový národní podnik Kladenský revír – Důl Zápotocký v Dubí.

Poslední rok pětiletky se na Dole Zápotocký podařilo splnit 19. prosince 1953 a plán těžby byl překročen o 10 000 tun.

Těžba první pětiletky

<u>Rok</u>	<u>Tuny</u>
1949	259 946
1950	325 461
1951	365 316
1952	391 564
1953	409 254

Na období první pětiletky vzpomíná i dnes již devadesátiletý horník z Dolu Zápotocký v Dubí pan Alois Štamberk z Brandýska:

„V roce 1950 nastoupil na Ministerstvo obrany Alexej Čepička a zrodily se pomocné technické prapory. Já jsem sice narukoval k bojovému výsadkovému praporu do Nýrska u Klatov, ale zanedlouho přišlo rozhodnutí nastoupit k PTP na Důl Zápotocký v Dubí u Kladna. Nejdříve jako odbíhač na úsek Antonín IV /Dunderka/ ve Vrapicích, ale brzy si mne vybral úderník Josef Koťátko do svého kolektivu. Tento kolektiv uplatňoval tak zvanou Boriskinovu metodu rychloražby. Způsob ražení chodeb byl takový, že jeden horník na několika předcích stále vrtal a odpálil, ostatní dva fedrovali a další dva dřevili. Samozřejmě že lopaty zbyly na nás na mladé kluky. Pod vedením Josefa Koťátka jsme však v rychloražbě překonali světový rekord.“

Určitým mezidobím byly roky 1954 a 1955, kdy snaha o co nejvyšší výkony v první pětiletce byla provázena značnými náklady a těžbu uhlí bylo především nutné zhospodárnit.

Těžba na Dole Zápotocký v letech 1954 – 1955

<u>Rok</u>	<u>tuny</u>
1954	433 891
1955	363 861

V letech 1956 – 1960 zůstával průmysl stále stěžejní oblastí a tak nároky na paliva byly nadále velmi vysoké. V roce 1957 je zprovozněna visutá lanovka, po které se dopravovalo energetické uhlí z třídírny na Dole Zápotocký do kotelny 2. poldovské elektrárny SONP.

Visutá lanovka, po které se dopravovalo energetické uhlí z třídírný na Dole Zápotocký do kotelny 2. poldovské elektrárny SONP.

Těžba na Dole Zápotocký v letech 1956 – 1960

Rok	tuny
1956	364 061
1957	384 496
1958	374 490
1959	369 396
1960	374 569

1. dubna 1958 vzniklo Sdružení kamenouhelných dolů Kladno, do kterého byl začleněn i Důl Zápotocký n. p. v Dubí včetně nově připojeného otvovického Dolu Jan, který zajišťoval těžbu energetického uhlí v základní sloji. Ve stejném roce otvírá Důl Zápotocký na výchozech uhelné sloje severně od Vrapic nový povrchový lom „Teplák“.

1. října 1960 je k Dolu Zápotocký přičleněn Důl Gottwald III ve Švermově a vzniká nový národní podnik Důl Zápotocký v Kladně Dubí, který v březnu roku 1962 změnil svoje sídlo do Švermova.

Povrchový uhelný lom v severní části obce Vrapice

V letech 1960 – 1962 jsou oba doly propojeny spojovacím překopem vybaveným suchou třídičkou. Tímto překopem později odcházela těžba ze spodků hlavní kladenské sloje úseku A III a revíru 308 na Důl Gottwald III a zpět bylo dopravováno tzv. podsítné, kterým byla zvyšována kvalita uhlí ze základní sloje Dolu Zápotocký.

Výsledky národního podniku v letech 1960 - 1965

Rok	těžba v t	plnění v %	nadplán v t
1960	685. 320	104, 5	+ 29. 320
1961	719. 946	104, 8	+ 32. 946
1962	766. 212	102, 6	+ 19. 212
1963	817. 095	108, 9	+ 67. 095
1964	836. 280	110, 0	+ 76. 280
1965	658. 590	107, 1	+ 43. 590
1966	582. 099	102, 4	+ 13. 599

Roku 1966 došlo ve strojovně jámy Zápotocký k likvidaci parního těžního stroje Böhmish-Mährische Maschinenfabrik Prag z roku 1898, který sloužil pro malé těžní oddělení. Nahrazen byl elektrickým vrátkem.

V roce 1967 byly v dobývacím prostoru Dolu Zápotocký tyto samostatné těžební kapacity:

- Samostatný úsek A IV ve Vrapicích, základní sloj, spojený s dolem visutou lanovkou
- Úsek A I Mexiko, základní sloj
- Úsek A II Ludmila, základní sloj
- Úsek A III, Kübeck a připravovaný revír 304 ve spodcích hlavní sloje
- Úsek 308 nově otevřený revír ve spodcích hlavní sloje

V letech 1967 – 1968 se začal projevovat tlak na uzavírání dolů a na likvidaci neefektivních provozů. Pod vlivem tohoto tlaku docházelo k některým zásadním rozhodnutím, která do značné míry ovlivnila další vývoj na Dole Zápotocký.

Již v roce 1966 bylo na úseku A IV ve Vrapicích rozhodnuto o zastavení prací směřujících k otvírce základní sloje v dolovém poli bývalého dolu Vítek a současně byly stanoveny podmínky pro selektivní výrub zásob. Toto rozhodnutí mělo ve své podstatě vliv na životnost dolu. Těžba na provozu Antonín IV ve Vrapicích byla ukončena v roce 1968. Podle tehdejších návrhů mělo dojít k ukončení těžby a provedení konečné likvidace i na Dole Zápotocký, a to nejpozději do konce roku 1972. Později však bylo všechno poněkud jinak.

Po ukončení těžby na úseku Ant. IV ve Vrapicích přešli zaměstnanci na hlavní závod, konkrétně na úsek A II, kde se podíleli na otvírce revíru 204 a na přípravě vlastního revíru Ludmila. V revíru 204 byly přípravy ukončeny v roce 1968. Poměrně vysoká kvalita a mocnost těžené základní sloje v tomto revíru pomohla v roce 1969 a 1970 nahradit ubývající podíl těžby hlavní sloje ze zbytkových pilířů na úseku A IV a později na úsecích A I a A II.

Příprava revíru Ludmila byla s předstihem ukončena v roce 1969 a ve stejném roce byla zahájena těžba základní sloje. Počátkem roku 1970 byla rozvinuta těžba i v jihovýchodní části tohoto revíru.

1. ledna 1970 dochází v rámci národního podniku k reorganizaci, kdy byly z obou dolů opět vytvořeny provozy. V rámci organizační změny došlo pod nově vytvořený provoz Zápotocký k převedení následujících revírů:

Revír 308 – dorubávaný revír hlavní sloje. Koncem roku 1970 došlo k vyrubání zásob a začátkem roku 1971 byla provedena konečná likvidace a uzavírka revíru.

Revír 307 – otvírka revíru byla ukončena v dubnu 1970 a ještě téhož roku bylo zahájeno rubání. Životnost tohoto revíru však byla velmi krátká a těžba zde byla ukončena v závěru roku 1971. Přístupových děl uvedeného revíru však bylo následně využito k otvírce zbytkového pilíře revíru 309. Výrub zásob na tomto revíru skončil v roce 1976.

Roku 1970 se v národním hospodářství opět projevuje zvýšená potřeba pevných paliv. Horníci na Dole Zápotocký znovu nastupují na mimořádné směny a tímto způsobem se daří překračovat roční plán těžby. Mimořádné směny však znamenají i navýšení nákladů na těžbu. Z těchto důvodů je do budoucna nutné zlepšovat efektivnost výroby zaváděním nové techniky a progresivních technologií. V rámci tohoto úkolu šlo zejména o to, aplikovat dosud známé a na jiných šachtách používané technologie do extrémních podmínek jak základní sloje, tak i do spodní lávky hlavní sloje. V podstatě šlo o následující cíle:

1. V rubání základní sloje a spodní lávky hlavní sloje aplikovat krátké stěnové poruby, vybavené individuální hydraulickou výztuží a postupně mechanizovat nejnamáhavější pracovní operace, především nakládání zásoby.

2. Na ražení příprav zajistit postupnou mechanizaci prací nasazováním škrabákových nakladačů a razícího kombajnu.

Pozornost na provoz Zápotocký je soustředěna nejprve k problému technologie v rubání. Zejména bylo nutné vypracovat projekt dobývací metody pro poměry základní sloje, který by přinesl zvýšení kapacity poruby, zvýšení výkonů při snížení namáhavosti práce s úsporou materiálových nákladů. Výsledkem byla nová dobývací metoda s názvem „Frontální zátinka se škrabákovým odtěžením“, která byla v březnu 1974 uvedena do ověřovacího provozu na revíru Ludmila, úseku A II.

Při provozu frontálních zátinek s IHV bylo v období let 1974 – 1976 dosaženo velmi příznivých výsledků:

- při snížení pracnosti došlo ke zvýšení výkonu o 24%
- špičkově byly dosahovány průměrné měsíční výkony přes 13 t/hl/sm
- došlo ke zvýšení kapacity porubu o 30 – 50 %

Během let 1974 a 1975 bylo touto metodou vytěženo 65 101 tun, což je více jak 32,3 % těžby z rubání celého provozu Zápotocký.

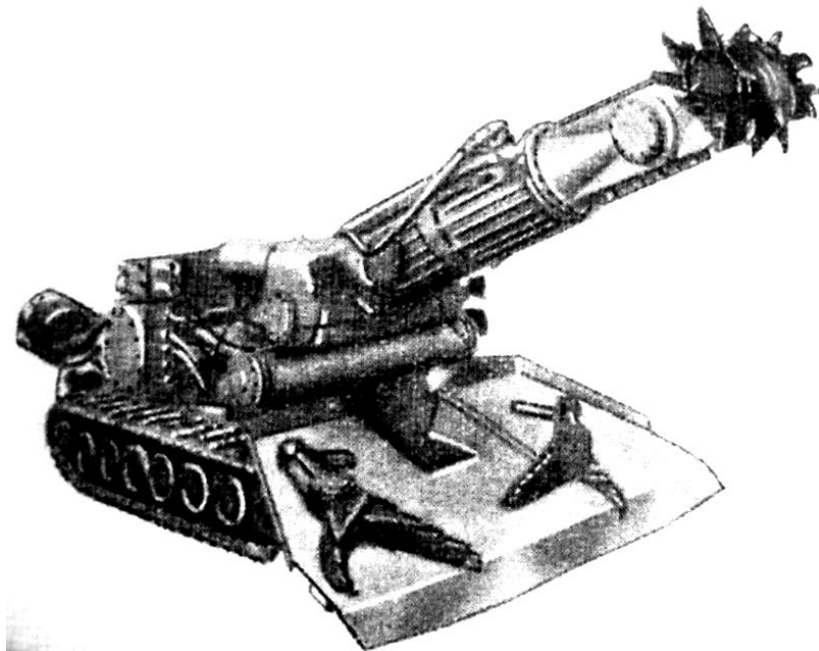
Pohled do frontální zátinky na Dole Zápotocký v Dubí

Zkušenosti z provozu frontálních zátinek přivedly vedení k myšlence vyzkoušet na provozu Zápotocký komplexně mechanizovaný porub. Již v roce 1975 je tomuto záměru přizpůsobena příprava revíru 306, kde je uvažováno o využití rámové výztuže KM 87 D. Do ověřovacího provozu je porub připraven 2. května 1976.

Výsledky stěnového porubu s rámovou posuvnou výztuží KM 87 D a kombajnem KR 1 na provozu Zápotocký:

	Za 7 měsíců 1976	Za rok provozu
Těžba	30 383	46 882
Výkon v t/hl/sm	11, 409	12, 080
Podíl těžby z rubání	31, 6	36, 6

Provoz komplexně mechanizovaného porubu v podmínkách základní sloje se však neobešel bez problémů. V průběhu provozu procházel porub úseky porušenými tektonikou, starými důlními díly a úseky se zvodnělou počvou. Mezi hlavní technické problémy patřila skutečnost, že základní vybavení porubu bylo nutno sestavit ze 4 samostatných systémů. Výztuž KM 87 D (SSSR), dobývací kombajn KR -1 (Polsko), hřeblový dopravník TH 600 (ČSSR), boční plechy byly použity ze systémů Alpine. Všechny tyto problémy se však podařilo zvládnout a provoz komplexně mechanizovaného porubu na provozě Zápotocký byl úspěšný.

Razící kombajn F 6-H

V oblasti ražení příprav byl na provozě Zápotocký jako první v rámci sdružení kladenských dolů použit 15. 3. 1971 kombajn maďarské licenční výroby. Nasazení razícího kombajnu F 6-H do podmínek základní sloje se uskutečnilo v revíru Ludmila. V období zkušebního provozu bylo tímto kombajnem vyraženo za tři a půl měsíce 285 bm chodeb při průměrném výkonu 70 cm/hl/sm. Převážná část díla byla ražena úpadně a při srovnání

výsledků ražení klasickým způsobem v obdobných poměrech představoval docilený výkon na kombajnovém ražení vzrůst o 55 %.

13. září 1980 vyjel z jámy Antonín I Dolu Zápotocký v Dubí poslední vůz uhlí vytažený parním těžním strojem. Na důl byl přenesen v roce 1914 z dolu Ferdinand. Parní těžní stroj PAS zajišťoval těžbu na této jámě plných 66 let. V roce 1980 Byl vyměněn za elektrický těžní stroj poháněný stejnosměrným elektrickým motorem a budičem systému Ward - Leonard.

Poslední vůz uhlí vytažený parním těžním strojem

S prvními otáčkami bubnu elektrického těžního stroje se však začaly odvíjet i poslední roky životnosti dolu František Josef (Antonín Zápotocký) v Dubí. Dne 11. června 1990 bylo vydáno usnesení vlády ČSFR č. 397, kterým se schvalovala likvidace Dolu Zápotocký v Dubí u Kladna. Ve stejném roce byla ukončena těžba a následovala likvidace dolu. O dva roky později je jáma zasypána. Konečné zabezpečení bylo provedeno v roce 2002.

Povrchové objekty jsou dnes v majetku firmy Konstruktiva Konsit a.s., část využívá pro sebe, a některé pronajímá. Pokud si pamatují, byla zde truhlárna, pila, autoservis, půjčovna lešení atp. Objekty, které nenašly po

uzavření dolu využití, však postupně chátrají, a hrozí jejich celková devastace. Bohužel se jedná právě o již dříve zmiňované „Kladenské katedrály“, které s architektonického hlediska patří mezi nejzajímavější budovy v celém areálu bývalého dolu.

1. května letošního roku jsme si připomněli výročí 152 let od zahájení hloubení dolu František Josef (Antonín Zápotocký) v Dubí u Kladna. Dolu, který plných 123 let dával práci a obživu mnoha generacím horníků, mezi které jsem patřil i já.

Jaroslav Grubner

Literatura:

Stehlík V. 1967 – 1977 110 let, Důl Zápotocký Kladno

Kolektiv autorů: Dobývání uhlí na Kladensku

Melichar K.: Největší důl nejstaršího důlního podniku na Kladensku, Hornický zpravodaj č.4/2007

Kolektiv autorů: Kamenouhelné doly koncern Kladno - Historie a současnost č. 7/1987

Seifert J. Kovařík J.: Doly hutě a Kladno

Kotelna a třídiřna – foto archiv KPHT Kladno

Budova destilace – foto archiv KPHT Kladno

Smutný pohled na „Kladenské katedrály“ – archiv KPHT Kladno

POMNÍK OBĚTÍ PRVNÍ A DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY V DUBÍ U SOKOLOVNY

Dne 5. - 6. července 1925 pořádal výbor pro postavení pomníku padlým vojínům a legionářům ve světové válce, slavnostní odhalení pomníku. V neděli 5. července se tak stalo na sokolském stadionu.

8. srpna 1926 pořádal výbor pro postavení pomníku pietní slavnost odhalení tabla padlých hrdinů. Slavnost se konala v radniční budově v Dubí. Vestibul a zasedací síň byly vyzdobeny červenobílými drapériemi, u vchodu i v zasedací síni byly umístěny palmy. Před tablem stálo osm děvčat v národních krojích s kyticemi v rukou. Slavnost byla zahájena v deset hodin hudebními fanfárami, které zahrál hudební sbor pana Vašaty z Kladna. Slavnost zahájil pan Macák a udělil slovo panu dr. Klimentovi z Prahy. Ten po ukončení své řeči sejmul roušku z tabla a hudební kvarteto zahrálo národní hymny. Dělnické pěvecké sdružení zapělo sbor. Pan Macák oslovil přítomné členy občanského zastupitelstva a předal tento památník do opatrování pana starosty Bezděkovského. Na tablu je šedesát čtyři podobenek padlých, které zhotovil pan Lomníček z Kladna a tablo bylo umístěno v zasedací síni mezi poprsími pana prezidenta T. G. Masaryka a pana prezidenta Wilsona. Odpoledne opět promluvil pan Kliment. Po národních hymnách nastal rozchod do přilehlého lesa, kde při koncertní hudbě konala se lidová zábava.

30. října téhož roku konala organizace národních socialistů v Dubí pietní vzpomínku u pomníku padlých ve světové válce. Promluvil pan Karel Vlček z Dubí, poslanec Národního shromáždění.

5. července 1931 byla konána slavnost uložení prstí z památných legionářských bojišť do pomníku padlých vojínů a legionářů. Slavnost pořádal výbor pro udržování pomníku při straně národně socialistické. Za účasti Československé obce legionářské jednoty v Kladně, pod protektorátem obecního zastupitelstva obce Dubí a předsedy jednoty Československé obce legionářské v Kladně, MUDr. Zdeňka Foustky. Přípravné práce vykonal samotný výbor za předsednictví pana Antonína Pílera. Prst z bojiště u Zborova na ruské frontě, od Terronu ve Francii a z bojiště na Doss Alto v Itálii věnoval Památník Osvobození v Praze na Žižkově. Na slavnosti byl přítomen také zástupce francouzské republiky, major leteckva, pan Leglere. Slavnosti se zúčastnila řada místních a okolních korporací, někteří ve svých krojích, a to: legionáři, Sokol, skauti, baráčníci, železniční zřízenci, horníci a žactvo školy ve Vrapicích. Průvod vyšel ve čtrnáct hodin ze shromaždiště u hostince „Na radosti“ v Újezdě

pod Kladnem. V čele průvodu jela tříčlenná legionářská jízda, za ní školní děti. Za nimi čestná stráž vojnů ve zbrani. Na to legionáři s kyticí a prstí nesenou v kovovém pouzdře na bílém polštářku, zdobeným vavřínovou ratolestí a stuhy v národních barvách. Potom následoval průvod zúčastněných spolků a občanstva. V průvodu hrála kapela za osobního řízení pana Jindřicha Panochy z Kročehlav.

Když průvod dorazil na místo, byl vykonán pietní akt. Po obou stranách pomníku stála čestná stráž legionářů, vojnů ve zbrani, sokolů s rapíry a hasičů s planoucími pochodněmi. Akt byl zahájen v patnáct hodin slavnostními fanfárami a zapěním sboru Česká píseň, který za řízení pana učitele Arnošta Knora zapělo žactvo Obecné školy ve Vrapicích.

Slavnost zahájil pan Oldřich Sembdner. Projevy měli: major letectva Leglere za vyslance Francie, MUDr. Zdeněk Foustka za jednotu Československé obce legionářské v Kladně a Oldřich Sembdner za obec Dubí. Prst za zvuků naší a francouzské hymny uložil do památníku major Leglere. Učitel Knor přednesl Koptovu báseň „Nejvěrnější čas“, děti zazpívaly sbor „Přísaha“. Tím pietní akt skončil. V přilehlém lese se potom konala lidová veselice. Byla ale prudkým deštěm zmařena.

V předvečer Husova dne roku 1931 byl pomník slavnostně ozářen četnými žárovkami, které umístil místní občan Oldřich Tichý, majitel závodu s elektrickými potřebami.

15. května 1932 se v devět hodin konala pietní vzpomínka u pomníku padlých ve světové válce, kde promluvil italský legionář, pan učitel Michálek.

Pomník je práce akademického sochaře, pana Viléma Glosy z Klatov. V jeho základech je uložen pamětní spis a všechny kovové peníze, tou dobou v oběhu. Na pomníku je napsáno šedesát čtyři jmen padlých a zemřelých vojnů v první světové válce. Jména jsou napsána na levém i pravém boku pomníku a seznam končí nápisem ČEST PAMÁTCE JEJICH. Pomník tvoří pískovcový sokl o rozměrech: šířka 115, délka 150 a výška 180 centimetrů. Na něm stojí postava vojína, který drží v pravé paži v ponosu pušku a v levé vlající prapor. Za vojákem vyhlíží vpravo lev. Sochařská práce je také vyvedena v pískovci a výška sochy je 170 centimetrů.

Na přední straně soklu je nápis:

PAMÁTCE VAŠI

Pod nápisem je obdélníkový otvor, ve kterém bývala schránka s prstí z bojů od Zborova, Terronu a na Doss Alto.

Pod otvorem je letopočet a seznam obětí:

1914-1918

BABÁČEK FRANTIŠEK, BABÁČEK JAROSLAV, BÁLEK RUDOLF, BÁRTL KAREL, BARTOŠ VÁCLAV, BERAN VÁCLAV, BEZDĚKOVSKÝ KAREL, BOUŠKA CYRIL, BOUŠKA VÁCLAV, VRDA VÁCLAV, BRETT JAROSLAV, BUREŠ ANTONÍN, CAJTHAMEL FRANTIŠEK, ČAMPULKA KAREL, ČERNÝ ANTONÍN, DLOUHÝ KAREL, GAIGL JOSEF, FAIGL VÁCLAV, FICHTNER JINDŘICH, FRANK JOSEF, HÁČEK JINDŘICH, HAVELKA JAN, HEVAK JOSEF, HNÁTEK FRANTIŠEK, HOLAS ANTONÍN, HOLAS VÁCLAV, HOLÝ JOSEF, HORKÝ JOSEF, HRDLIČKA JAN, HYK JAN, JAVŮREK ANTONÍN, JEKL JOSEF, JIRKOVSKÝ KAREL, KADLUS FRANTIŠEK, KOLKA VOJTĚCH, KORYNTA VÁCLAV, KOZELKA OTAKAR, KRÁTKÝ VÁCLAV, KRATOCHVÍL ANTONÍN, KREJČÍ VOJTĚCH, KSANDR JAN, KYMLIČKA VINCENC, LITERA JOSEF, MARŠÁLEK FRANTIŠEK, MAŠEK JOSEF, MORAVEC FRANTIŠEK, NETUŠIL VIKTOR, PAJSKR JOSEF, PÁTEK KAREL, PAVLÍČEK ALOIS, PLAVEC ZDENĚK

Na zadní straně podstavce je napsáno:

PADLÝM HRDINŮM
KTERÍ SE NEDOČKALI OSVOBOZENÍ NAŠÍ VLASTI VĚNUJÍ
SDRUŽENÉ POKROKOVÉ ORGANISACE
V DUBÍ 1925

Po skončení druhé světové války přibily ještě dvě pískovcové desky se jmény obětí německého fašismu. Povězme si o některých z nich alespoň pár údajů.

Václav Doubner se narodil 14. srpna 1896. Bydlel v Dubí čp. 292 a pracoval jako zahradník. Zahynul v koncentračním táboře Mauthausen 26. dubna 1942. Je po něm pojmenována ulice v severní části Dubí.

Karel Duda se narodil 26. července 1885 na Dříně. Bydlel nejdříve v Dubí, později na Ostrovci. Pracoval jako dozorce na železnici. Zahynul v koncentračním táboře Terezín 11. května 1945. Je po něm pojmenována ulice v jižní části Dubí.

Josef Erlebach se narodil v roce 1911 v Dubí. Zemřel v roce 1943 jako oběť německého fašismu. Je po něm pojmenována ulice na jihu Dubí.

Josef Fridrich se narodil 11. prosince 1899. Za Protektorátu Čechy a Morava byl vězněn a zemřel v koncentračním táboře Terezín 26. dubna 1945.

Zdeněk Hanuš byl sokolským pracovníkem, který se stal také obětí německé zvěle. Je po něm pojmenována ulice na jihu Dubí.

Růžena Hodková z Újezda pod Kladnem byla jednou z obětí leteckého náletu 21. září 1944 v lese u hřbitovního kostela sv. Jana Křtitele. Byla po ní pojmenována, dnes již zaniklá, ulice v Újezdě pod Kladnem.

František Holub se narodil 11. června 1901. Stal se obětí razie a odvety za zastřelení německého strážmistra Wilhelma Kniesta v Kladně. Zemřel 8. listopadu 1939 v Jilemnici.

Jaroslav Charvát se narodil 27. května 1895. Byl důlním pokrývačem a bydlel v Dubí, čp. 78. Zemřel v koncentračním táboře Terezín 16. května 1945. Je po něm pojmenována ulice na východní straně jižní části Dubí.

Vladimír Jindřich byl učitelem Obecné školy ve Vrapicích a člen Sokola v Dubí. 9. dubna 1945 byl zatčen gestapem a odvezen do koncentračního tábora v Terezíně. Odtud se vrátil 7. května, ale už o týden později, tedy 14. května 1945 zemřel. Je po něm pojmenována ulice v západní části Vrapic.

Rudolf Jonáš se narodil 16. června 1921. Bydlel v Dubí, čp. 472 a pracoval jako poštovní adjunkt. Za okupace byl 4. dubna 1945 zatčen pro ilegální politickou činnost v organizaci Předvoj v Poldině hutí. Zemřel v koncentračním táboře Terezín 23. května 1945. Je po něm pojmenován ulice na jihu Dubí.

Josef Kalina se narodil 27. listopadu 1904. Bydlel v čp. 332. Za druhé světové války se zúčastnil odboje proti německým fašistům. Pracoval v ilegální Komunistické straně Československa. Zemřel jako oběť německé zvěle 12. srpna 1944. Je po něm pojmenována ulice v severní části Dubí.

Josef Kácha se narodil 15. března 1905 na Dříně (na dříněském pomníku je u jeho jména uveden rok narození 1921). Bydlel v Dubí, v čp. 467 a pracoval jako strojník. Stal se obětí německého násilí. Zemřel 14. května 1945 v Kladně. Po Josefu Káchovi je pojmenována ulice na jihu Dubí.

František Kolmistr se narodil 4. října 1907 v Dubí, kde také bydlel. Pracoval jako zámečnický. Za okupace se zúčastnil domácího odboje a zahynul v koncentračním táboře Mauthausenu 5. února 1942. Jeho jméno má ulice v kladenském Podprůhonu.

Arnošt Koula byl soustružník, který se narodil 2. března 1902 (na dříněském pomníku padlých je uveden rok 1905). Stal se obětí německého fašismu. Ulice s jeho jménem je pod kopcem s kostelem sv. Jana Křtitele u Dříně

Václav Macák se narodil 9. října 1891 v Dubí, kde potom také bydlel. Pracoval jako úředník. Svůj život skončil v koncentračním táboře Sachsenhausen 14. září 1944. Jeho jméno má ulice na východě jižní části Dubí.

Vladimír Maršner se narodil 13. září 1911 na Dříní, kde také bydlel. Pracoval jako soustružník. Patří mezi četné oběti druhé světové války. Jmenuje se po něm ulice na Dříní.

Antonín Mařík se narodil 15. června 1914 v Dubí a pracoval jako soustružník.

Milada Maříková se narodila 19. října 1918 v Dubí a pracovala jako příručí. S manželem Antonínem pracovala v ilegálním odboji proti fašistickému Německu. V únoru 1944 začalo v Kladně opět velké zatýkání. Spolu s Václavem Topinkou a jeho ženou byli zatčeni i Emilie a Josefa Větrovcové, Josef Lébr se svou ženou, Josef Kalina, Bohumil Kouba z Hnidous a manželé Maříkovi. Následovalo věznění v Praze na Pankráci a mimořádný soud. U všech byl vynesen rozsudek smrti. Jedině Kristina Lébrová byla potrestána šesti lety káznice. Vykonání rozsudku bylo provedeno 12. června 1944 v Praze na Pankráci. Dnes je po manželech Maříkových pojmenována ulice v severní části Dubí.

František Pelc se narodil 2. prosince 1905. Zemřel v koncentračním táboře Mauthausen 3. dubna 1942. Bývala po něm pojmenovaná, dnes již zaniklá, ulice v Újezdě pod Kladnem.

František Rosenbaum se narodil 20. prosince 1912. Bydlel v Dubí, Na Vysokém 660. Byl sokolským pracovníkem, který položil svůj život v boji proti německému fašismu. 15. června 1942 byl zatčen a zastřelen na střešnici v Praze-Kobylisích. Dnes je po něm pojmenováno Náměstí Fr. Rosenbauma, bývalá dubská náves.

Vratislav Sembdner se narodil 25. září 1920. Byl sokolským pracovníkem, který se za druhé světové války angažoval v domácím odboji skupiny Předvoj. Zemřel v Terezíně 24. května 1945.

Josef Špalek se narodil 1. srpna 1915 v Kročehlavech. Byl úředníkem a bydlel v Dubí. Byl popraven pro „velezradu“ 8. září 1943 v Berlíně-Plötzense. Jeho jméno nese ulice na východě Dubí.

Václav a Františka Topinkovi měli stejný osud jako dvojice manželů Maříkových. Také oni patří do tzv. Kladenského případu a byli popraveni pro odbojovou činnost 12. července 1944 v Praze na Pankráci. Po obou je pojmenovaná ulice na Thienfeldu.

Miloslav Urban se narodil 12. července 1908 v Újezdě pod Kladnem. Pracoval jako dělník v Poldině huti v Kladně. Zúčastnil se také protifašistického odboje a v tomto boji položil svůj život.

František Vestfál se narodil 9. června 1906. Pracoval v odboji proti německému fašismu v organizaci požárního sboru. Zjara 1945 byl zatčen a svůj život skončil 30. března v koncentračním táboře Terezín. Bývala po něm pojmenovaná, dnes už zaniklá, ulice v Újezdě pod Kladnem. Bydlel v Kladně a byl hutníkem. Byl také členem hasičského sboru. Za protiněmeckou činnost v této organizaci byl zatčen a popraven 6. května 1945 v Terezíně.

Jaroslav Vykouk

Foto: J. Vyšín

Dobývání uhlí v centrální části Kladenského revíru na přelomu 19. a 20. století

Koncem 19. století v letech osmdesátých a devadesátých skončila postupně s těžbou většina dolů vyhloubených v polovině 19. století, tedy v letech čtyřicátých a padesátých.

Jmenovitě v časovém sledu:

- V roce 1882 to byl důl Ludvík, na hranici Vrapic a Dubí u Kladna. Tento byl vyhloubený v roce 1840. Ve stejném roce skončila těžba na dole Václav v Újezdu pod Kladnem (dohloubený v roce 1849), nadále sloužil jako větrní pro důl Layer.
- Důl Nový Jan v Dubí skončil v roce 1884 a v následujícím roce byl zasypán. Byl známý svým výborným kovářským uhlím.
- Důl Naděje nebo Dobrá Naděje (Hoffnung – Gut Hoffnung) rovněž v Dubí u Kladna přestal těžit v roce 1886.
- Důl Prokop v Dubí, dohloubený v roce 1858 skončil s těžbou v roce 1888, do roku 1904 sloužil jako větrní jáma pro důl František Josef.
- Důl Layer v Kladně, vyhloubený v letech 1847 – 1857, ukončil svoji činnosti v roce 1889 a nadále sloužil jako vodní zdroj pro ocelárny.
- Důl Herget na jižní okrajové části revíru v Kladně spolu s jamou Brenner, podle posledního spolumajitele Abrahama Klingera – Abraham, skončil asi do roku 1890.
- Jáma Vítek – Václav ve Cvrčovicích byla spolu s větrní jámou a odvodňovací jamou Stehelčevskou uzavřena v roce 1891.
- Důl František (Na pískách) v Kladně přestal těžit v roce 1892 a do roku 1896 sloužil jako větrní důl pro jámu Amálii v Kladně.
- Důl Průhon (V Lesíku) v Kladně skončil s těžkou v roce 1893. Byla to první jáma v Kladně, která byla hloubena v kruhovém zděném průřezu o průměru 2 vídeňské sáhy.
- Jáma Amálie byla největší jamou, která těžila uhlí pod středem nynějšího starého Kladna. Skončila s těžbou v roce 1896 a od té doby se pod Kladnem přestalo těžit.
- Jako poslední koncem devadesátých let 19. století skončila v oblasti Vrapicka štola Karolina ve Vrapicích v roce 1898. Byla to jediná štola na Kladensku vyražená v druhé polovině 19. století.
- Dále jáma Marie – Antonie zvaná Antonínská na hranici Vrapic a Cvrčovic v roce 1899.

Poté hornická činnost v oblasti Vrapicka nastoupila čtyřicetiletou přestávku. V posledním dvacetiletí 19. století skončilo v jihovýchodní části revíru, od Cvrčovic po Kladno patnáct dolů. Byla to celá třetina všech svislých důlních jam, které byly vyhloubeny za celou dobu existence revíru. Ani jedna z výše jmenovaných jam nepřekročila hloubku tři sta metrů. V přecházejícím období bylo provozováno převážně štolové dobývání na Vrapicku. Určitým vyvrcholením tohoto období a společenským uznáním bylo udělení čestného titulu „**Královské horní město**“.

Opis privilegia pro město Kladno:

„Ráčili jsme z Naší Nejvyšší císařské a královské moci Našim rozhodnutím ze dne 29. května 1898 Našemu věrnému městu Kladnu v Našem dědičném království Českém pohledajíce nejmilostivěji k jeho zdárnému rozvoji odůvodněným provozováním rozsáhlých uhelných dolů a železáren v jeho obecním území, uděliti titul Královského horního města“

František Josef I.

K této honosné privilegii s podpisem „mocnáře“ byla přivěšena velká majestátní pečeť. Teprve 5. srpna 1914 rozmnožil císař městský znak, podle odborné heraldické terminologie „polepšil“ znak přidáním dvou zkřížených hornických kladívek, (správněji želízka a mlátku), převázaných zlatou stuhou, jež má Kladno ve svém erbů dodnes.

Ještě před udělením čestného titulu Královské horní město, byla v roce 1897 zahájena výstavba nové městské radnice v Kladně v novorenesančním slohu. Dne prvního listopadu 1898, tedy za pouhých sedmáct měsíců od zahájení výstavby byla radnice dokončena a předána do užívání. Ve stejném období v letech 1898 – 1900 byl postaven kostel Nanebevzetí Panny Marie, jako pseudorománská trojlodní basilika s hranolovou věží v západním průčelí. Bohužel Kladno si uděleného titulu nikdy příliš nevážilo a nebylo na něj patřičně hrdé. Titul Královské horní město přišel trochu pozdě, dva roky po uzavření největšího dolu těžícího bezprostředně v centru Kladna – dolu Amalie. Udělení královského titulu od císaře Františka Josefa, který se nikdy nedal korunovat za českého krále, mělo také svůj vliv. Poslední čtyři kladenské doly byly v okrajové části katastru a těžba v nich se blížila svému zániku. V době „polepšení“ městského znaku v roce 1914 netěžil již v katastrálním území tehdejšího Kladna žádný důl. Důl Bresson v Kladně skončil v roce 1910 a po tomto roce byla k centrálnímu dolu Ronna v Hnidousech zkoncentrována těžba

podzemními překopy z dolů Engerth a Barré. Roku 1914 byl ukončen provoz dolu Thinnfeld a jáma Kübeck sloužila nadále jako větrná jáma pro důl Ronna až do konce jeho živostnosti. Těžba v jihovýchodní části Kladenského revíru a v katastrálním území tehdejšího Kladna ustala.

Důl Ronna na dobové pohlednici

Kladno se stalo spíše městem hutníků, i když zde horníci v hojném počtu bydleli. Bylo zde také ředitelství největší hornické a hutnické společnosti. Pražské železářské společnosti souběžně s ukončováním těžby a uzavíráním dolů budovali všechny čtyři důležité důlní společnosti nové kapacity na sever a severozápad od Kladna. Byla to Společnost buštěhradské dráhy, Společnost státní dráhy, Pražsko-železářská společnost a Mirošovsko-libušínské těžařstvo. Jestliže se v polovině 19. století doly ke Kladnu přibližovaly, koncem století se naopak vzdalovaly.

Společnost buštěhradské dráhy byla od roku 1882 nástupkyní Císařských buštěhradských dolů. Tato společnost dohloubila v roce 1872 první velkodůl na Kladensku, který dostal jméno František Josef, v Dubí. Jáma byla hloubena ve velkém mírně soudkovém průřezu o ploše 27 m² a příčkou rozdělena na dvě samostatné jámy. Ve Cvrčovicích byl do roku 1875 dohlouben dvojdůl Ferdinand.

V areálu dolu František Josef v Dubí byla v letech 1897 – 1900 vyhloubena nová větrací a odvodňovací jáma. Jméno dostala po předsedovi správní rady Společnosti buštěhradské dráhy JUDr. B. Tragym – Tragy. Těžít se zde začalo 1. ledna 1901, tedy v první den nového století.

Dá se říci, že od 80. let 19. století převládal trend u všech důlních společností na Kladensku rušit malé doly a zakládat větší nebo velké. Byly situovány do prostorů, kde dosahovaly větších hloubek a měly také k dispozici větší dolová pole.

Společnost státní dráhy dohloubila v roce 1886 důl Ronna v Hnidousech, zvaný „Na Borku“, který se stal později jejich ústředním dolem. O vybudování nového dolu ve východní části revíru ve Pcherách začala společnost uvažovat již v roce 1893. Po ukončení průzkumu, který se prováděl hornicky od dolu Ferdinand ve Cvrčovicích, v roce 1895 byla od července 1897 hloubena jáma v kruhovém průřezu v průměru 4,9 m. Jméno dostala podle presidenta Společnosti státních drah Theodora Taussiga – Theodor, lidově zvaná „na Krétě“. Dohloubena byla v roce 1900 a z porubů se začalo těžit v únoru 1902.

Pražsko-železářská společnost dohloubila v roce 1884, a to 29. února, jámu Robert, která spolu s jamou Mayrau tvořila dvojdůl ve Vinařicích. V letech 1888 – 1890 byl vyhlouben další velký důl této společnosti, a to Max v Libušíně. Jméno dostal podle člena správní rady Maxmiliána Egona z Fürstenbergu. Právě do těchto dolů Mayrau ve Vinařicích a Max v Libušíně přešlo osazenstvo z jejich končících kladenských dolů.

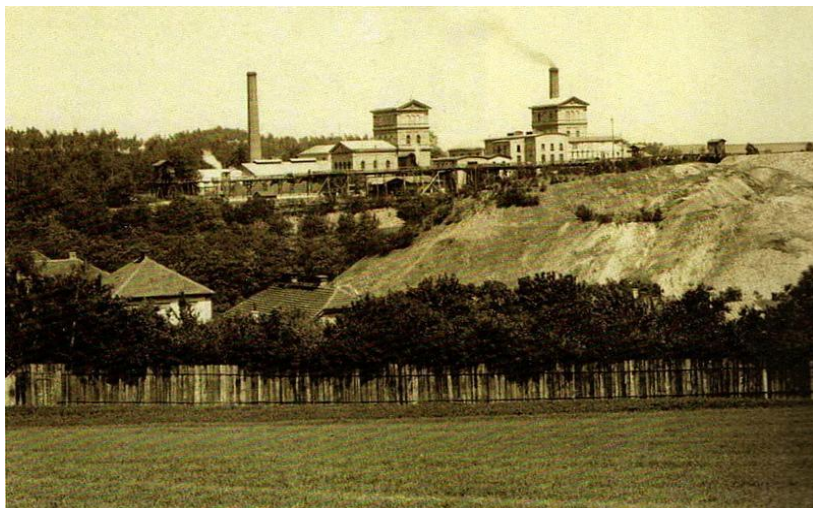
Poslední z velkých důlních společností Mirošovsko- libušínské těžařstvo vyhloubilo v letech 1885 – 1889 v Libušíně dvojdůl Jan.

Následně po přecházejícím hlubinném vrtu asi 2 km západně od tohoto dolu se od června 1899 začal hloubit nový důl pojmenovaný po rakouském velkoprůmyslníkovi Gustavu Schoellerovi – Schoeller. Hloubení skončilo v říjnu 1901 a od 15. února 1902 začala pravidelná těžba.

Na přelomu 19. a 20. století byly rozvinuty kapacity, kterým se později na rozdíl od malodolů říkalo trochu nadneseně velkodoly. Jestliže uzavírané jámy koncem 19. století nepřesáhly hloubku 300 m, nově otevírané jámy v 80. a 90. letech dosahovaly hloubek až pěti set metrů a více. Hloubka uhelných slojí ve velkodolech byla mezi 350 až 550 m.

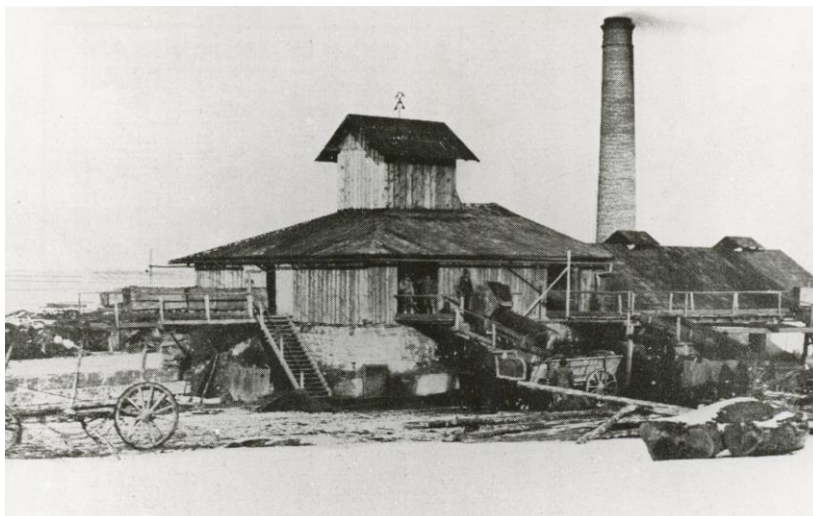
Kladenský revír byl také politicky rozdělen hranicí okresů Kladno a Slaný. Také státní báňskou správu vykonával na části RBÚ Praha, ve větší části pak RBÚ Slaný. Ve třetí čtvrtině 19. století většina těžby pocházela z okresu Kladno.

Nově budované doly v poslední čtvrtině 19. století se nacházely převážně na území okresu Slaný. Např. : důl Ferdinand ve Cvrčovicích, důl Theodor ve Pcherách, důl Ronna v Hnidousech, důl Mayrau ve Vinařicích, dvojdůl Jan v Libušíně, důl Max v Libušíně a taktéž důl Schoeller v Libušíně.

Důl Jan v Libušíně

Paradoxně většina těžby z Kladenského revíru až do roku 1960, kdy došlo ke sloučení okresů, pocházela z okresu Slaný. V té době to byl spíše revír Slánsko - kladenský, po připojení Slaného ke Kladnu to bylo jednoznačné.

Důl Emilie v Jedomělicích

Název Slánský revír používáme pro malodoly na Kounovské sloji nebo také na Slánské sloji u Slaného a pro hluboké sloje na Slánsku (1000 – 1300m), které mohou být předmětem exploatace pro některou z budoucích generací.

Na přelomu 19. a 20. století nastalo vyvrcholení rozvoje kapacit kladenského dolování v této centrální části celé Kladensko – Rakovnicko – Slánské pánve. Byly vybudovány těžební kapacity, které byly využívány po celé 20. století až k dorubání revíru v roce 2002.

Posledními velkými doly v centrální části Kladenského revíru byl důl Wannieck v Kamenných Žehrovicích, vybudovaný v letech 1913-1914 Pražsko–železářskou společností. V druhé polovině 20. století se otevřel již jen poslední velkodůl Jaroslav (později Nosek) v Tuchlovicích a dolové pole dolu Schoeller v Libušíně bylo rozšířeno o tzv. „Kačická pole.“

Kladenské velkodoly sloužily až do dorubání revíru. Čtyři z nich překročily 100 let životnosti:

- Tuchlovický důl (1941 – 2002) - 51 let
- Důl Max v Libušíně (1888 – 1980) – 92 let
- Důl Schoeller v Libušíně (1899 – 2002) – 103 let
- Důl Ronna v Hnidousech (1882 – 1997) – 115 let
- Důl František Josef v Dubí (1867 – 1990) – 123 let
- Důl Mayrau ve Vinařicích (1874 – 1997) – 123 let

Tyto doly měly zakladatele ve všech jmenovaných společnostech:

- Důl František Josef – Císařské buštěhradské doly
- Důl Ronna – Společnost státní dráhy
- Důl Mayrau a důl Max – Pražsko-železářská společnost
- Důl Schoeller – Mirošovsko – libušínské těžařstvo

Někdy nastávají určité rozpaky nad původními jmény dolů u veřejnosti. Např. Důl František Josef v Dubí u Kladna byl v roce 1918 přejmenován na důl Prago a v roce 1946 na důl Zápotocký. V podvědomí pamětníků pak zůstala tato nová jména. Lidová přezdívka „Francšachta“ se používala i pro jinou jámu jménem František.

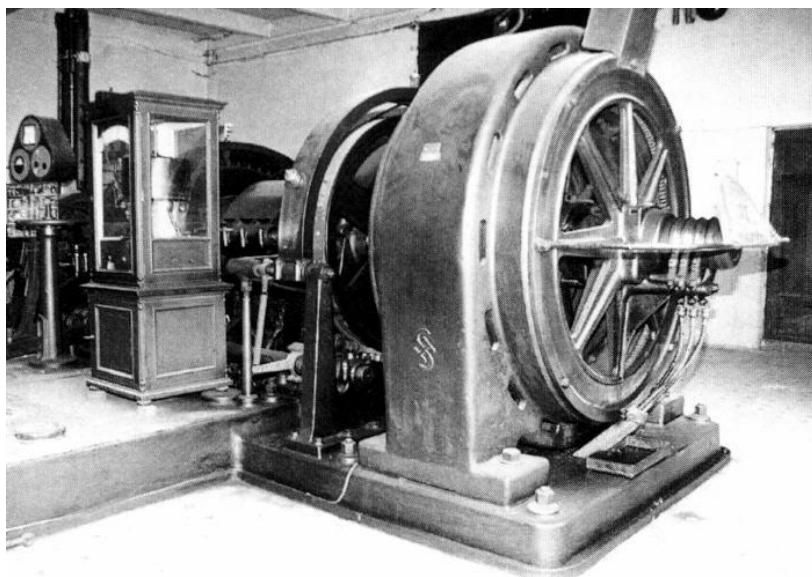
V polovině 19. století byly těžní věže převážně dřevěné, obestavené zděnými jámovými budovami. Koncem století pak již byly ocelové těžní konstrukce věží umístěné nad jamami a těžní stroje v samostatných budovách mimo jámové budovy.

Do období konce 19. století a počátku 20. století patří také technický rozvoj kladenských dolů. Již v roce 1887 bylo zavedeno elektrické osvětlení

na dole Thinnfeld a v roce 1888 se svítilo Křížíkovými obloukovými lampami i na povrchu dolů František Josef a Ferdinand. Elektrické centrály se budovaly i na dalších dolech. Tyto elektrické centrály předcházely pozdějšímu budování elektráren u dolu Theodor ve Pcherách, u dolu Anna v Rynholci a u dolu Schoeller v Libušíně. Tyto byly umístěny přímo u energetických zdrojů.

Koncem století byla budována „uhelná prádla“, např. v roce 1895 na dole Engerth a v roce 1896 na dole Mayrau.

V roce 1899 byly nasazeny elektrické vrtačky na dole Kübeck a dole Engerth.

První elektrický těžební stroj na Kladensku, systém Siemens – Halske z roku 1901

Na dole Thinnfeld v Kladně byl v roce 1902 zabudován první elektrický těžební stroj na Kladensku, systém Siemens – Halske z roku 1901. Po ukončení těžby na tomto dole v roce 1913 byl přenesen na sousední důl Kübeck, kde sloužil až do jeho konečného uzavření v roce 1997. V roce 2004 byla tato kulturní technická památka podstatně zničena partou šrotujících vandalů.

V roce 1906 byl zabudován na dole Mayrau ve Vinařicích výkonný parní těžní stroj od firmy Ringhoffer ze Smíchova a v následujících letech 1907 a 1908 bylo jeho zásluhou na tomto dole dosaženo rekordních těžeb, přesahujících 520 tisíc tun za rok.

V roce 1907 byly na dole Ronna v Hnidousech zavedeny elektrické důlní lokomotivy s bočním vedením troleje od firmy Siemens – Halske. Tyto lokomotivy na dole sloužily až do jeho uzavření v roce 2007. Nyní jsou jako musejní exponáty nejen ve skansenu Mayrau. V letech 1907 – 1910 byl učiněn neúspěšný pokus o obnovu těžby na uzavřeném dole Michael v Brandýsku. Z tohoto období se zachovala ocelová těžní věž, v podstatě nad vodárenskou nádrží, nikdy nesloužila k těžbě uhlí.

Do přelomu 19. a 20. století také spadá generální stávka horníků z roku 1900. Toto období bylo patrně i začátkem radikalizace dělnického hnutí, kdy do budoucna byla historie hornictví a „černého“ Kladna trochu zastíněna „rudým“ Kladnem tohoto hnutí.

Literatura: Kolektiv autorů: Dobývání uhlí na Kladensku – Kartis Ostrava 2006

Karel Melichar

Jak ovlivnil nepovolený rozvod uhelný průmysl v Británii a k čemu byly dobré myši

Už dvakrát jsme se na stránkách zpravodaje věnovali vztahu uhlí a Londýna. Tentokrát se na uhlí podíváme ještě z jiné stránky.

Nejstarší známky o využívání uhlí v Británii se váží k době bronzové. Právě z této doby pochází objev z Jižního Walesu, kde tehdejší lidé používali uhlí ke spalování mrtvých. Dodnes se ovšem vědci přou o to, jestli se uhlí používalo z praktických důvodů, nebo jestli mělo ještě nějaký rituální význam.

Se soustavným využíváním britského uhlí začali Římané, kteří ho dokonce nazývali nejlepším kamenem v Británii. Nejdříve používali nejkvalitnější druh uhlí zvaný gagát, který je využíván jako drahý kámen. Římané si ovšem brzy všimli, že využití může mít i méně kvalitní uhlí, které sice nelze využít ve šperkařství, ovšem pěkně hoří. Uhlím se topilo ve vojenských pevnostech, používali ho kováři pro vytápění výhně, ale i kněží k udržování věčného ohně ve svatyni bohyně moudrosti Minervy.

Poté, co Římané v 5. století opustili Británii, upadlo využívání uhlí téměř v zapomnění. Dokonce když v 8. století mnich Beda sepisoval své pojednání o minerálním bohatství Británie, uhlí zde opomněl, ačkoli žil v okolí dnešního Newcastleu, kde se nacházela nejbohatší ložiska uhlí.

Abychom byli přesní, Britové někdy využívali kouř z uhlí jako prostředek k odhánění hadů. Renaissance těžby uhlí začala v 11. století v oblasti Newcastleu při řece Tyne. Většina pozemků zde patřila církvi a církev zde také prostřednictvím poddaných těžila uhlí a dále ho prodávala. To bylo předmětem dlouhodobých sporů mezi církví a měšťanskými obchodníky, kteří chtěli také podíl ze zisku. Spory vyvrcholily v roce 1268, kdy tlupa najatá obchodníky napadla církevní doly a mlýny a ukradla z přístavu loď. Spor nakonec vyhráli obchodníci, jelikož na rozdíl od církve platili ze svých zisků daně.

Zhruba od 15. století začala mít církev se svými doly problém. Nejjednodušeji dostupné uhlí bylo vytěženo a za dalším bylo nutné se pouštět do větších hloubek. Na složitější dolování neměla církev kapacitu ani znalosti a začala pronajímat doly soukromníkům.

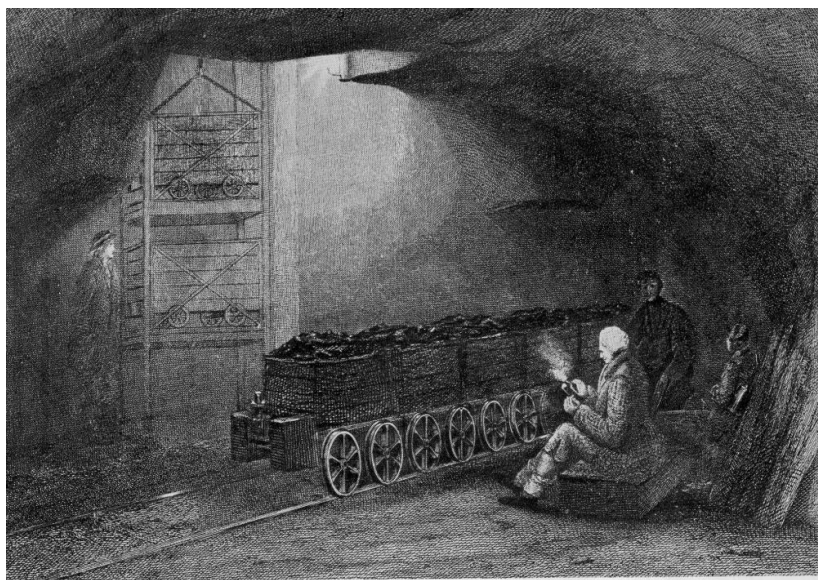
Těžba uhlí podle Georgia Agricoly

Jindřich VIII. měl nejen sedm žen, ale také znárodnil církevní uhelné doly

Zlaté období pro církve skončilo rokem 1527. Tehdejší král Jindřich VIII. se v tomto roce chtěl rozvést se svou ženou Kateřinou Aragonskou, což mu církve odmítala povolit. Spory s papežem vyvrcholily tím, že Jindřich VIII. založil anglikánskou církev a jmenoval se její hlavou. Po těchto sporech církvi na popularitě u krále nepřidalo ani to, že církvi patřila pětina pozemků a bohatství, které ji poskytovaly třikrát vyšší důchod, než jaký měla královská koruna. Proto Jindřich VIII. zkonfiskoval církvi více než polovinu majetku včetně většiny dolů.

Pojďme se ještě podívat na bezejmenné hrdiny, kteří dostávali uhlí z dolů na povrch. Ještě v 17. století patřili horníci ke spodině společnosti. Horníci se rekrutovali zejména z vesnických imigrantů, jelikož půda nedokázala uživit rychle se rozrůstající společnost.

BOTTOM OF PIT SHAFT, 1860

Těžba uhlí v Newcastleu v 19. století

Hornictví bylo nejnebezpečnějším povoláním tehdejší doby. Závaly, průvaly vod a další nehody byly velmi časté, ovšem nejnebezpečnější

nepřítel nebyl vidět. Jednalo se o důlní plyny. Horníci se obávali tzv. dávné páry (oxid uhličitý) a bílé páry (oxid uhelnatý). Je všeobecně známé, že se jako indikátor plynů používali kanárci. Co je už známé méně, je, že před kanárky zkoušeli horníci využívat myši či psy.

Nejhorším plynem byla ovšem hořící pára (metan). V dolech dokonce pracoval speciální typ horníka, tzv. hasič. Ten se zabalil do namočeného hadru a plazil se po břiše se vztyčenou tyčí se svíčkou a při výbuchu tiskl hlavu co nejvíce k zemi a doufal, že ho mine. Naštěstí už byla na prahu průmyslová revoluce a významný pokrok v odvodňování a hlavně větrání dolů.

Michal Hejna

Jak si havíř Varhulík odnesl „domák“

***Pohledy do historie kladenského hornictví tak, jak je popsal autor pan Alois Povolný,
inspektor horního ředitelství společnosti STEG***

Myslím, že málokterý z nynějších hornických vysloužilců znal, anebo ještě pamatuje na dobrého starého šachtáka Varhulíka, pána na Waldeku, jak on sám o sobě říkal. Měl totiž chalupu na Waldeku blíže Braškova a denně docházel do práce na bývalý důl Thinnfeld.

Jeho život a práce byla nerozlučně spjata s uvedeným dolem, který byl již roku 1911 uzavřen a zbylá díla rubána ze sousedního dolu Kübeck, odkud vyrubané uhlí dopravováno pomocí elektrických lokomotiv a lanovky na ústřední důl Ronna ku třídění a expedici.

Nevím přesně, od kdy přestal Varhulík havířovati, ale myslím, že po zasypaní šachetního komínu dolu Thinnfeld, ukončil též Varhulík svoji činnost na jmenovaném dole a odešel do výslužby.

Typická postava oblíbeného havíře mi stále zůstává v paměti. Jeho lišácká mefistofická fyziognomie s rezavou bradkou, oblečen v nepromokavém šachtáckém úboru se širokým koženým kloboukem kryjícím jeho týl, vryla se hluboko v paměť každého, kdo s ním někdy přišel do užšího styku. Obětavý kamarád, nevyčerpateľný humorista a dobrý společník, který nikdy žádného nezarmoutil. Spousta vtipných anekdot a šibalských kousků šla tehdy mezi dělnictvem od úst k ústům. Jeden z jeho nejstarších nápadů přinášíme v následujícím:

V plném rozkvětu činnosti bývalého dolu Thinnfeld, tak asi před 65 lety (psáno po roce 1945), byl na jmenovaném dole závodním vrchním inženýrem pan Fabiánek, takto pověřený komandant věhlasné hornické kapely dolů STEG. V té době bylo téměř zvykem, že si mnoho havířů pod zemí v dole připravilo pěkný kus uhlí, který si po výjezdu na povrch odnášeli sebou domů. Takovému uhlí se všeobecně říkalo „domák“.

Když však takovéto počínání osazenstva, podle zdání důlní správy, přesahovalo již určitou mez, rozhodla se správa dotyčné samovolné odnášení uhlí ze závodu pod přísnými tresty zakázati, což bylo ovšem málo platné a dělo se to i nadále, ale skrytěji a s větší opatrností.

V kroužku několika havířů v hostinci „Na cikánce“ se milý Varhulík vsadil o několik mázů piva, že si ponese svůj připravený domák jako jindy a že se mu ničeho nestane. Také svoji sázku plně vyhrál. Každý na sázce

zúčastněný havíř byl zvědavý, jakým způsobem to bude provedeno. Varhulík si jednoho dne při odchodu ze směny vzal pěkný kus uhlí pod paži a nerušeně kráčel s ním přes šachetní dvůr ku vrátníci.

Náhodou před kanceláří stál sám pan závodní inženýr Fabiánek a zdáli pozoroval Varhulíka, jak se plahočí domů s velkým kusem uhlí. Zavolal na vrátného a nařídil mu, aby Varhulíka pozastavil a poslal ho do kanceláře k raportu.

Nebojácně a s nejnevinnější tváří se dostavil Varhulík před inženýra Fabiánka, který na něho spustil, zda-li je mu známo nařízení, že odnášení „domáků“ je zakázáno a přísně se tresce. Varhulík na tuto otázku odpověděl dobrácky, že je mu to známo, ale že před několika dny seděl v hostinci „Na cikánce“ s kamarádem Tlustým z Mayrovky, a ten s ním se přel, že prý mají na Mayrovce lepší uhlí, ba dokonce nejlepší v celém kladenském revíru. To víte, pane vrchní, že si to nemůžu nechat líbit, aby naše uhlí na Thinnfeldě bylo haněno, a proto jsme se dojednali, že Tlustý přinese na ukázkou jejich uhlí z Mayrovky a já zase kousek našeho uhlí. Až to prohlédneme, tak zase přinesu ten kousek našeho uhlí zpátky.

Fabiánkovi se zdánlivě toto vysvětlení líbilo a odpověděl: „Tak je dobře, přijďte mi ale povědět, jak to dopadlo“.

A dopadlo to zcela dobře. Varhulík sázku vyhrál, několik mázů piva nebylo k zahození a doma měl zase svůj obvyklý „domák“.

Inženýr Fabiánek věděl dobře, kolik uhodilo, že věc je jenom hrubý podfuk, ale jeho vtipnost se mu zalíbila tak, že Varhulíka nepotrestal. Aby ho však uvedl do rozpaků, nechal si ho po několika dnech zavolat, aby mu podal zprávu, které uhlí je lepší, zdali z Mayrovky, nebo z Thinnfeldu. To však nemohlo přivést Varhulíka z míry a klidně odpověděl: „Naše uhlí to vyhrálo, pane vrchní, ale ten kus nemohu přinést zpátky, já zapomněl říci ženě, že ho musím vrátit a ona ho nevědomky spálila“.

Zdroj: týdeník Kahan

Ing. Josef Varhulík

Když retro, tak retro!!!

V mnoha člancích se v současnosti objevuje vzpomínání v dobrém i zlém na to, jak se žilo v tzv. „totalitě!!“ Protože jsem většinu života žil v hornickém kolektivu, můžu si i já zavzpomínat na tento život.

Jak jsem se již v některém mém povídání zmiňoval, vyučil jsem se horníkem na dole Vaňkovka a žil jsem na učilišti v Srbech. Jak se nám na tomto učilišti žilo, by bylo na dlouhé povídání. Od ponožek do dvou uniforem, se mně, klukovi z chudých poměrů, nedalo ani zdát. Naše „tety“ se o nás staraly jako o vlastní. O tom ještě příště!!!

Prošel jsem většinu hornických profesí. Po absolvování HPŠ (hornické průmyslové školy) jsem byl jmenován do funkce „dispečera výroby“. Po delším působení na tomto pracovišti jsme se jako kolektiv rozhodli, že se pokusíme získat titul BSP (brigáda socialistické práce).

V r. 1958 byl vytyčen na XI. sjezdu KSČ nový směr v soustavě řízení a plánování, kterou měla podnítit i nová forma soutěžení. Příkladem pro toto nové hnutí BSP nám posloužil příklad ze SSSR, kde 15. října 1958 z podnětu strojuvůdce Viktora Blaženova se zrodila myšlenka založit BKP (brigáda komunistické práce).

Na to zareagoval hornický kolektiv č. 50 na dole Nosek. Předáky byli: Alexandr Baszo, Jiří Nepil a Jaroslav Kníže. Tento kolektiv pracoval na tzv. Žehrovickém revíru pod úsekovým vedením F. Nového. Když došlo ke spojení všech družstev, bylo zde 51 havířů.

Podmínky byly následující:

- 1 - rovnoměrné plnění plánu a odevzdávání kvalitní práce.
- 2 - dodržovat bezpodmínečně kázeň a bezpečnost.
- 3 - vytvářet kladný stav k veškerému majetku a dbát na jeho úspory.
- 4 - zúčastňovat se veřejného života jak na podniku, tak i v místě bydliště
- 5 - nezapomínat na výchovu svých nástupců.

Začátky tohoto kolektivu nebyly snadné, ale po vyřešení mnoha záležitostí se tato první BSP udržela.

Rozvoj hnutí podporovala a sjednocovala ÚRO. V r. 1964 bylo do tohoto soutěžení zapojeno téměř 90 000 kolektivů.

I když na našem dole pracovaly BSP již řadu let, náš kolektiv požádal o přijetí 6. 5. 1986. Členy byli Bezouška, Kuna, Husák, Váhal, Koníček, Horký a VV Frolík. Naše úkoly byly jednoznačné. Bezchybně řídit výrobu, operativně řešit jednotlivé problémy, dbát na úspory energetické

i materiální. Protože motem BSP bylo: “Socialisticky pracovat a socialistický žít“, snažili jsme se dle toho postupovat. Nejprve jsme uzavřeli kvalitní závazky a poté začala naše práce. Každý náš člen měl nějaké mimopracovní záliby. Nejzajímavějšího koníčka měl Zdeněk Váral. Byl horolezcem. Potuloval se mimo jiné i ve Vysokých Tatrách. Nenechal si tyto zajímavosti jen pro sebe. Uspořádali jsme v ZŠ besedu, které se mimo jiné zúčastnilo i 72 učňů z hornického SOU na Stochově a jejich instruktoři. (To nám posloužilo nedlouho potom uzavřít patronát nad jednou hornickou třídou.) Promítání nějakých snímků a beseda k tomu nebrala konce. Aby o této i dalších akcích bylo zanecháno nějaké povědomí, založili jsme naši kroniku.

Závažnou otázkou bylo, jak zapojíme do dalších našich akcí naše rodinné příslušníky, hlavně naše ženy. Mimo jednotlivých akcí bylo rozhodnuto o tom, že se se ženami budeme scházet pravidelně na MDŽ, Dni horníků a před vánočními svátky. Na tyto akce jsme pro naše ženy vždy připravili

kytičku, drobné dárky a přání. Ta byla populární u všech žen i na podniku při oslavách MDŽ.

Další významnou kulturní záležitostí byla návštěva divadel. Bylo to divadlo v Kladně, s jehož herci jsme měli krásné posezení a možnost prohlédnout si všechny divadelní prostory. (Zuzana Mixová, Josef Bárta, Martin Liška a další.) Bylo to i divadlo v Karlíně, S. K. Neumana i na Vinohradech. Hry Pygmalión, Škola pro ženy, Ženský zákon nebo Možná je na střeše kůň a další. Vstupné jsme si mohli hradit z našeho fondu, do kterého jsme dostávali peníze za různé soutěže.

Nezapomněli jsme ani na výchovu mládeže. Jak už jsem se zmínil, uzavřeli jsme patronát nad jednou hornickou třídou ze SOU Stochov. Značná část učňů se zúčastňovala akcí, které jsme pro ně připravovali. Ať již to byla prohlídka dispečinku a ostatních provozů šachty, 2x návštěva letiště Praha. Jednou i na věž řízení leteckého provozu, ražba metra, beseda se členy LM, zájezd do Náchoda, Vysokých Tater nebo Drážďan, Flora Olomouc. Vše vždy kvitováno s velkým úspěchem.

Odjezd na pobyt

Dalšími aktivitami byl i sběr železa, brigádnická činnost jako úklid ve Višňové a velká akce při přestavbě chatiček v PT Karlova Ves, kde jsme pomohli vykopat kanál pro přívod el. energie. Úklid pracoviště a okolí byl samozřejmostí. Nejzávažnější akcí bylo převzetí patronátu nad chatou ve Zbečně. Byli jsme nápomocni při její renovaci. Vymalovali jsme celý vnitřek a venkovní části chaty t. zn. obložení chaty. Pak zde nechybělo ani večerní posezení u táboráku.

Zajímavou akcí byla beseda s p. Kořánem, který se zúčastnil cyklistické jízdy z Kyjeva do N. Yorku, kterou pořádal americký mírový výbor. Rovněž tak byla pěkná beseda s panem Kuhajdíkem, který pracoval nějakou dobu v Afghánistánu. Zajímavá byla i návštěva členů Balkanturistu, kterým jsme zajistili i návštěvu K. Varů.

Protože i my jsme potřebovali nějaký oddech, trávili jsme dovolené v Polsku Bulharsku, Rumunsku, NDR nebo v Jugoslávii. Zážitky byly vždy překrásné.

Svou pracovní zodpovědnost jsme prověřili v r. 1986, kdy BSP 200 vedená předákem Kotkem vyhlásila na počest XI. odborového sjezdu pokus o vytvoření rekordu ve stěnovém porubu, vyrubat za 31 pracovních dnů 31 000 tun uhlí za pomoci výztuže 2 OKP-70-E a kombajnu KŠ -1 -KG. Pokus byl vyhlášen od 3. 11. 86 - 11. 12. 86. Ten podpořila řada BSP na našem dole - i my. I přes maléry, kterým se akce nevyhnula, byl závazek v termínu splněn a dokonce o dost překročen. Osádka vyrubala 32 549 tun. To vše se povedlo i za naší pomoci.

Velkou událostí bylo stěhování dispečinku. K tomu došlo 2. 4. - 4. 4. 1988. Museli jsme si trochu zvykat na některé jiné technologie, ale vše jsme zvládli.

Tento rok pro nás byl význačný i tím, že jsme získali titul BSP a na DHE členové naši brigády obdrželi vyznamenání. Horký „Za pracovní obětavost“ a Kuna „Vzorný pracovník“.

Zde jsem chtěl jen v krátkosti ukázat na to, jak se nám „špatně žilo“!!!

S hornickým

„Zdař Bůh“

Josef Horký

Čím žila Chrustenická šachta?

Odpověď by mohla klidně znít takto: hodně pestrým a na události bohatým životem

Masopust 10. 2. 2018

Kolejová spojka

Vše začalo v dubnu, kdy k nám přijelo velké nákladní auto, které přivezlo z Prostějova oboustrannou kolejovou spojku. Byla okamžitě položena a zabudována do již existující tratě.

Do celé stavby se nám vklínilo natáčení studentského filmu pod názvem „Krabička na svačinu“. Děj filmu je o střetu dvou generací, kdy jednu tvoří otec hlavního hrdiny, celý život horník, a na straně druhé jeho syn, který chce sledovat svého otce v hornické profesi.

Ten se ale brání myšlence, že by jeho syn skončil v podzemí. To vede k situaci, kdy syn, bez vědomí otce, začne fárat a nakonec se oba sejdou na jedné čelbě. Když zde dojde k závalu, syn svého otce zachrání.

Aby to natáčení bylo trochu komplikované, režie se ujala turecká studentka, která svůj štáb složila z dalších zahraničních studentů. Kameraman Iránc, hlavní hrdina, syn, český student, jeho otce hrál slovenský herec. Celou komunikaci mezi námi a štábem, zprostředkovala tlumočnice. Je potěšitelné, že takto mladí tvůrci si vybírají témata z hornictví. Scénář byl zpracován na velmi dobré úrovni a případné nesrovnalosti se řešili na místě, domluvou s námi.

V květnu se podařilo realizovat stavbu kolejové čtyřkolky. Za vzor posloužila fotografie z jednoho dolu v Holandsku. Materiálově ji zabezpečila firma Strand, která využívá bývalých objektů dolu.

Posledního června si dal u nás schůzku Velorex klub, který naši šachtu využil k zastávce na své Spanilé jízdě po kraji.

O týden později jsme přivítali další z klubů historických vozidel a to Valocars klub. Toto sdružení je zajímavé především tím, že všichni členové pochází z malé vesničky, kde téměř každý vlastní nějakého veterána.

10. 7. se důl opět stal cílem dalšího studentského štábu, tentokrát ryze českého, který u nás natáčel absolventský film o záchranářích. I tentokrát šlo o dobře zpracovaný scénář držící se reality.

V Mladé Frontě Dnes o našem dole vyšel celostránkový článek, který se objevil i v internetové podobě.

Možná na základě tohoto článku si důl vybrala jedna z reklamních společností, aby u nás uspořádala prezentaci nového osobního vozu Opel Combo. Pozvaní novináři, každý dostal na den k dispozici jeden vůz, si u nás vyzkoušeli nelehký hornický chlebiček, ať zkouškou vrtání, nakládání rudy za pomoci kracky a troků nebo odbíhání naložených vozů.

V říjnu jsme pak oslavili, společně s obyvateli městyse Loděnice, výročí 100 let trvání republiky a v oslavách jsme pokračovali se zastupiteli obce

Chrutenice, kdy jsme se zúčastnili položení věnců u pomníku padlým z 1. světové války.

Na konci měsíce náš důl navštívila dvojice studentek z VŠB v Ostravě za účelem získání podkladů a informací pro diplomovou práci na téma Těžba železné rudy a Těžba vápence.

Náš důl byl doporučen jedním z profesorů z VŠB, který u nás v minulosti byl na prohlídce, a dle sdělení oněch studentek jsme stále v paměti a na seznamu lokalit pro budoucí studium.

Jak je vidět, šachta stále žije a doufáme, žít bude i nadále. I když, musím přiznat, je to živobytí stále těžší.

Zdař Bůh.

Miki Dobrý, správce Chrutenické šachty.

Zatím ještě nepopsaný karbonový druh kapradiny

Kapradina

Na odvalu dolu Theodor se mně po roce 2002, kdy ho začaly rozebírat jako zásyповý materiál, podařilo nacházet části kapradin. Nejen izolované listy, ale i části větviček. Po roce 2008 jsem upozornil Zbyňka Šimůnka z Geologické služby na tyto zvláštní nálezy a poskytl mu jeden z nálezů na maceraci, aby bylo možné určit tento druh.

V průběhu macerace se ukázalo, že tento druh znal již z dřívějších nálezů profesor František Němejc. Jelikož se na první pohled tento nález podobá rodu *Neuropteris*, tak ho popsal jako *Neuropteris* sp. a odložil ho do jednoho ze šuplíků v Národním muzeu s tím, že se k němu později ještě vrátí a bude se mu opětovně věnovat. Což se mu už nepodařilo, neboť zemřel při dopravní nehodě, a tak nálezy ležely v onom šuplíku až do doby, kdy jsem přinesl další nové nálezy z odvalu dolu Theodor. Potom se ukázalo, že tento druh porůstal mimopánevni svah Smečenského hřbetu

a byl vlastně rodem, který se řadí do takzvané stradonické flory. Prudké deště spláchly společně se sopečným tufitem tento nový a stále ještě nepopsaný druh na okraj pánve.

Po maceraci zjistil Z. Šimůnek, že se ve skutečnosti nejedná o druh *Neuropteris*, ale o rod *Sphenopteris*. Proto ho pojmenoval prozatímním pracovním názvem *Spenopteris* / *Neuropteris*. Je pravděpodobné, že v druhé polovině roku by ho mohl pojmenovat. Tento nález je stáří svrchní karbon.

Jan Haldovský

Mariopteris sp

Mariopteris sp

Mariopteris sp

PŘIPOMÍNÁME

Možnosti placení čl. příspěvků do Klubu přátel hornických tradic Kladno.

Výše členského příspěvku byla stanovena pro **důchodce 100,- Kč za rok**,
pro **ostatní pracující 200,- Kč za rok**.

Kontaktní údaje pro odeslání:

poštovní poukázkou na adresu Klub přátel hornických tradic – Kladno z. s.,
Hornický skanzen Mayrau 56, 273 07 Vinařice (pan Jaroslav Grubner)

bankovním převodem na číslo účtu **35-8005440247/0100** (nezapomeňte uvést
svoje jméno)

osobně v Hornickém skanzenu Mayrau ve Vinařicích u MgA. Tomáše Voldrába

Jaroslav Grubner
výkonný tajemník KPHT – Kladno
tel.: 723 136 592

Blahopřejeme jubilantům

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2018 oslavili svá významná výročí:

85 let

Karel Melichar

80 let

Ing. Jan Procházka

65 let

Pavel Jerguš

Ing. Jiří Frič

Antonín Červenka

Václav Kratochvíl

50 let

Martin Kačírek

45let

Vladimír Pravda

Všem oslavenčům blahopřejeme a do dalších let přejeme pevné zdraví.

Výbor KPHT Kladno

Blahopřejeme jubilantům leden – duben 2019

85 let

Zdeňka Gajdošová

80 let

Burešová Jarmila

Miloslav Landa

Josef Jasanovec

75 let

Ing. Jan Polach

Vladimír Vošický

Pavel Buryánek

Ing. Josef Hodan

70 let

Jaroslava Veverková

Václav Thon

Jiří Müller

Ing. Josef Porazil

Jiří Krajíček

60 let

Jiří Skála

Jindřich Šafář

55 let

Šárka Holubová

Ing. Karel Kestner

35 let

Karel Křtěn

Bc. Dominika Havlová

Všem oslavencům blahopřejeme a do dalších let přejeme pevné zdraví.

Výbor KPHT Kladno

Obsah

- 1** **Zápis z ustavující schůze výboru a kontrolní komise KPHT Kladno**
- 4** **151 let Francšachty – část třetí Důl Zápotocký, J. Grubner**
- 17** **Pomník obětí 1. a 2. světové války v Dubí u Sokolovny, J. Vykouk**
- 26** **Dobývání uhlí v centrální části Kladenského revíru na přelomu
19. a 20. století, K. Melichar**
- 34** **Jak ovlivnil nepovolený rozvod uhelný průmysl v Británii
a k čemu byly dobré myši, M. Hejna**
- 39** **Jak si havíř Varhulík odnesl „domák“, Ing. J. Varhulík**
- 41** **Když retro, tak retro!!!, J. Horký**
- 45** **Čím žila Chrustenická šachta?, Miki Dobrý**
- 48** **Zatím ještě nepopsaný karbonský druh kapradiny, J. Haldovský**
- 50** **Možnosti placení členských příspěvků**
- 51** **Blahopřejeme jubilantům**
- 52** **Blahopřejeme jubilantům**

za obsah článků odpovídají autoři

vydává: Klub přátel hornických tradic - Kladno z.s.

redakční rada: J. Grubner, K. Melichar, D. Šubrtová, T. Voldráb

redakce: Hornický skanzen Mayrau, č.p. 56, Vinařice 273 07,

tel: 723136592, email: kpht-kladno@centrum.cz

tisk: A centrum Kladno s.r.o,

za finanční podpory Magistrátu Statutárního města Kladna a kolektivních členů KPHT - Kladno z.s., grafická úprava obálky: Tomáš Voldráb